

Államadósság-törlésre van szükség a koronavírus okozta egészségügyi és gazdasági krízis ellen

161 civil szervezet nyilatkozata

Alulírott szervezetek, a koronavírus járvány okozta súlyos egészségügyi, társadalmi és gazdasági károk tudatában, amelyek a fejlődő országokban emberek százmillióit érintik, sürgősen kérjük az alábbiakat:

- Töröljék el a 2020-ban esedékes összes külső adósságtörlesztést.
- Biztosítsanak olyan további sürgősségi finanszírozást, amely nem hoz létre adósságot.

A külső államadósságok 2020-ban esedékes összes törlesztendő tőkéjét, kamatát és költségét véglegesen el kell törölni, nem szabad tovább halmozódniuk a jövőben. Az adósságfizetések eltörlésével érhető el a leggyorsabban, hogy a pénz az államoknál maradjon, és felszabaduljanak a koronavírus-világjárvány okozta egészségügyi, gazdasági és társadalmi krízisek legyőzéséhez szükséges erőforrások.

Az adósságfizetések törlésének megvalósítása

Az adós kormányok megszüntethetik az adósságszolgáltatást, de ezért nem szabad büntetésekkel sújtani őket. Ennek megfelelően minden kölcsönadó egyezzen bele a 2020-ban esedékes adósságfizetések azonnali törlésébe, felhalmozódó kamatok és költségek, valamint büntetések nélkül.

Egy átfogóbb, többoldalú adósságtörlési egyezmény hiányában a kölcsönadók a következő lépéseket tegyék:

- A multilaterális intézmények, beleértve az IMF-et és a Világbankot, tegyék lehetővé az összes tőke, kamat és költség fizetésének megszüntetését 2020 hátralévő részére az összes rászoruló ország számára, legfőképpen a PRGT-országok (Szegénységcsökkentő és Növekedést Támogató Alap) és az IDA-országok (Nemzetközi Fejlesztési Társulás) számára.
- Az IMF és a Világbank ösztönözze a multilaterális és/vagy bilaterális adósságfizetéseket leállító országokat arra, hogy a magánszektorbeli külső hitelezőknek fizetendő adósságok visszafizetését is szüntessék meg. Bármilyen új, IMF-től vagy Világbanktól származó finanszírozás támogatás formájában valósuljon meg, ne kölcsönként, és kötelezzen más kölcsönadókat az adósság átalakítására a bizonytalan fenntarthatóságú esetekben, vagy adjon lehetőséget az adósság átütemezésére akkor, ha az nem fenntartható,1 biztosítva ezzel, hogy a pénz a COVID-19 krízis válaszintézkedéseire legyen fordítható más kölcsönadóknak történő visszafizetés helyett.
- A kölcsönadó kormányok – mind a Párizsi Klub tagjai, mind mások, például Kína, Szaúd-Arábia és Kuvait – töröljék el 2020 fennmaradó részére minden rászoruló ország összes tőke-, kamat- és költség-visszafizetési kötelezettségét, főként a PRGT- és IDA-országokét. Ideális esetben az adósságok eltörlését a kölcsönadók egymás közt koordinálják, de nem szükséges megvárni, míg mind megegyeznek.
- A G20-ak támogassák az országokat a külső magánhitelezőknek való adósság-visszafizetés leállításában.
- A kulcspozíciót betöltő területek, különösen az Egyesült Királyság és New York, hozzanak törvényt annak megakadályozására, hogy 2020-ban a kölcsönadók beperelhessenek kormányokat az adósság visszafizetésének leállítása miatt.
- Az adósságok fizetésének eltörlése és a további finanszírozás legyen mentes a privatizációt, deregulációt és kereskedelmi liberalizációt támogató gazdaságpolitikai feltételelességtől. A

krízist külső sokkok okozták: olyan események, amelyeket a Globális Dél államainak nem állt hatalmában kontrollálni.

- Az adósságok fizetésének eltörlését és a további finanszírozást úgy kell megtervezni, hogy segítse a lakosság jogainak és igényeinek védelmét célzó kiadásokat, és főként fenntartsa és növelje a koronavírus ellen irányuló szociális és egészségügyi kiadásokat, valamint biztosítsa, hogy a rászorulóknak segítséget kapjanak.

Az adósságválság megoldása

A koronavírus-járvány okozta krízis kezdete előtt számos ország adósságválságban volt. A válság végére még több ország fog még nagyobb, fenntarthatatlan adósságot szerezni. Az adósságok azonnali eltörlését ennek megfelelően tehát össze kell kapcsolni egy átfogóbb, hosszú távú megoldással az adósságválságra. Azért, hogy az adósságok átütemezése hatékonyabb, igazságosabb és sikeresebb legyen, az alábbiakat kérjük:

- Az ENSZ-en keresztül jöjjön létre egy szisztematikus, átfogó és kikényszeríthető folyamat az államadósságok átütemezésére.²
- Az IMF tegyen közzé világos irányelveket arról, mikor nem fenntartható egy adósság, és kövesse azt a politikáját, amely szerint csak akkor ad kölcsönt nem fenntartható adóssággal rendelkező országoknak, ha fizetéképtelenség következik be, vagy adósságátütemezés történik.³

A változtatások megvalósításának még 2020 vége előtt el kell kezdődnie.

A koronavírus-járvány hatásai

A koronavírus okozta globális krízis következtében a nyersanyagárak lecsökkentek, a Globális Dél országai számára a jövőbeli kölcsönök költségei növekedtek,⁴ a tőke pedig soha nem látott mértékben áramlik ki a fejlődő országokból.⁵ Az államháztartások bevételei emiatt esni, míg az adósságkifizetések nőni fognak, ahogyan ezekkel egy időben az egészségügyi és társadalmi védelem vírus miatti kiterjesztésének szükségessége is nő. A fejlődő országoknak már a járvány kitörése előtt fokozott sebezhetőséggel és növekvő költségekkel kellett szembenézniük adósságaik tekintetében.⁶ A közegészségügyi válsághelyzet mérete és a gyors válaszreakciók szükségessége azt jelenti, hogy a kulcsfontosságú állami erőforrásokat haladéktalanul a lakosság segítésére kell fordítani, és nem a hitelezők kifizetésére használni. A vírus eddigi terjedése alapján az idő létfontosságú tényező. A kormányoknak ma kell rendelkezniük a határozott fellépéshez szükséges erőforrásokkal. Bárminemű késlekedés nehezebbé teszi a vírus megfékezését, és költségesebbé a gazdasági károk későbbi helyreállítását, különösen az adós országok számára.

Becsléseink szerint 2020-ban a külső adósságok eltörlésével 19,5 milliárd dollárnyi, bilaterális és multilaterális hitelezőknek fizetendő külső adósság takarítható meg 69 – az IMF által alacsony jövedelműnek minősített – ország számára (ahol adatok elérhetők⁷), ezen felül megtakarítható 6 milliárd dollárnyi, magánhitelezőknek fizetendő összeg is. Az eltörlések 2021-re való kiterjesztésével további 18,7 milliárd dollárnyi, bilaterális és multilaterális hitelezőknek fizetendő külső adósság lenne megtakarítható, a magánhitelezőknek fizetett adósság esetében pedig 6,2 milliárd dollár.⁸

Az adósságtörlésre irányuló lépések támogatása

Az afrikai államok pénzügyminiszterei sürgetik minden kamatfizetés felfüggesztését a 2020-as évre, valamint szorgalmazzák az instabil államok összes tőke- és kamattörlesztésének felfüggesztését.⁹ Az IMF és a Világbank támogatja a legszegényebb országok adósságkifizetéseinek felfüggesztését más kormányok felé.¹⁰ Az ENSZ főtitkára támogatja az adósságok átütemezését és a kamatfizetés alóli mentesítést 2020-ban.¹¹ Imrán Hán, Pakisztán miniszterelnöke országa és más bizonytalan helyzetű országok adósságainak elengedését kérte.¹² Ecuador kongresszusa szintén arra kérte a kormányt,

függesse fel az adósságok kifizetését.¹³ Március elején Libanon fizetéképtelenné vált külső magánadósságait illetően, és bejelentette, leállítja a külföldi valutában kibocsátott kötvények kifizetését.¹⁴ Abij Ahmed Ali, Etiópia miniszterelnöke szorgalmazza az adósságok széles körű elengedését, valamint javasolja, hogy a fennmaradó adósságokat tíz évig ne kelljen fizetni, és az adósságok kifizetését korlátozzák az export 10%-ára.¹⁵

Aláírók (Magyar Természetvédők Szövetsége és 160 szervezet)

Nemzetközi hálózatok

1. African Forum and Network on Debt and Development (Afrodad)
2. Asian Peoples' Movement on Debt and Development (APMDD)
3. Latin American Network for Economic and Social Justice (Latindadd)
4. European Network on Debt and Development (Eurodad)
5. Arab NGO Network For Development (ANND)
6. Red Jubileo Sur/Américas
7. Focus on the Global South
8. CADTM international
9. Oxfam
10. ActionAid International
11. CCFD-Terre Solidaire
12. CIDSE
13. Christian Aid
14. Brot für die Welt
15. The ONE Campaign
16. Save the Children
17. Fundación Educación y Cooperación – EDUCO
18. Society for International Development
19. 350.org
20. Medical Mission Sisters
21. Africa Development Interchange Network
22. Global Policy Forum
23. Debt Relief International
24. Youth for Tax Justice Network (YTJN)
25. Fair Finance International
26. Oil Change International
27. Missionary Oblates of Mary Immaculate
28. Sisters of Charity of Nazareth Congregational Leadership
29. Federación Internacional Fe y Alegría
30. Platform to Protect Whistleblowers in Africa (PPLAAF)
31. International Budget Partnership
32. Y Care International
33. Corporate Europe Observatory
34. Congregation of Our Lady of Charity of the Good Shepherd (Global)
35. Migrant Forum in Asia
36. Aksi! for gender, social and ecological justice

Nemzeti szervezetek

37. Aid/Watch, Australia
38. Jubilee Australia
39. NRDS, Bangladesh
40. 11.11, Belgium
41. CNCN-11.11.11, Belgium
42. Entraide et fraternité, Belgium

43. Federação Nacional do Fisco Estadual e Distrital (FENAFISCO), Brazil
44. FOAESP – Fórum das Ong Aids do estado de São Paulo
45. Gestos (HIV and AIDS, communication, gender), Brazil
46. Grupo de Resistência Asa Branca (GRAB), Brazil
47. Instituto de Justiça Fiscal (IJF), Brazil
48. Outras Palavras Comunicação Compartilhada, Brazil
49. Plate Forme d'Information et d'Action sur la Dette (PFIAD), Cameroon
50. Forum des Organisations Nationales Humanitaires et de Développement en RD Congo
51. PC2D (RD.Congo) et Caritas Congo ASBL
52. Commission Justice et Paix de Pointe Noire, Republic of Congo
53. Convention de la Societe Civile Ivoirienne (CSCI)
54. Plate forme d'autonomisation des organisations de jeunesse de Côte d'Ivoire(PAOJCI)
55. Ecumenical Academy, Czech Republic
56. ActionAid Denmark
57. Jubileo 2000 Red Ecuador
58. Finn Church Aid, Finland
59. Action contre la Faim, France
60. Amis de la Terre France
61. Attac France
62. CADTM France
63. Centre de Recherche et d'Information pour le Développement (CRID), France
64. Confédération Générale du Travail (CGT), France
65. Coordination SUD, France
66. Equipop, France
67. Global Health Advocates France
68. Plateforme Française Dette & Développement (PFDD), France
69. Réseau Foi & Justice Afrique Europe antennne France
70. Solidaires Finances Publiques, France
71. Bischöfliches Hilfswerk MISEREOR, Germany
72. Bündnis Eine Welt Schleswig-Holstein e.V.
73. de – Entwicklung braucht Entschuldung (Jubilee Germany)
74. Transform! Europe, EU
75. Debtfree, Greece
76. Plateforme d'Information et d'Action sur la Dette et le Développement- Guinée (PIADD)
77. Plateforme nationale des Citoyens Unis pour le Développement (PCUD)
78. Fe Y Alegria Honduras
79. DemNet Hungary
80. Friends of the Earth Hungary
81. Environics Trust, India
82. Indian Social Action Forum
83. Mines, Minerals & PEOPLE, India
84. Solidaritas Perempuan (Women' Solidarity for Human Rights), Indonesia
85. Wahana Lingkungan Hidup Indonesia (WALHI)
86. 80:20 Educating and Acting for a Better World, Ireland
87. ActionAid Ireland
88. Centre for Global Education, Ireland
89. Christian Aid Ireland
90. Comhlámh (Ireland)
91. Financial Justice Ireland
92. Friends of the Earth Ireland
93. SMA Justice Office, Society of African Missions, Ireland
94. Institute of Public Finance Kenya
95. Sustainable Development Institute, Liberia
96. Catholic Commission for Justice and Peace of the Archdiocese of Lilongwe (CCJP Lilongwe- Malawi)
97. Centre for Social Concern, Malawi
98. Centre for Social Accountability & Transparency, Malawi
99. Economics Association of Malawi

100. Development Communications Trust, Malawi
101. Integrity Platform, Malawi
102. Malawi Economic Justice Network
103. Youth and Society, Malawi
104. Equidad de Género: Ciudadanía, Trabajo y Familia, Mexico
105. Observatorio Mexicano de la Crisis
106. Mozambique Budget Monitoring Forum
107. Mozambican Debt Group
108. ALTSEAN-Burma, Myanmar
109. Both ENDS, Netherlands
110. BudgIT Foundation, Nigeria
111. Debt Justice Norway
112. Freedom from Debt Campaign of Pakistan
113. Institute for Social & Economic Justice, Pakistan
114. Pakistan Fisher Folk Forum
115. Pakistan Kissan Rabita Committee
116. Freedom from Debt Coalition, Philippines
117. Oikos – Cooperação e Desenvolvimento, Portugal
118. ZERO – Association for the Sustainability of the Earth System
119. Budget Advocacy Network, Sierra Leone
120. Enabanda, Slovenia
121. Alianza por la Solidaridad-Action Aid España
122. org, Spain
123. Ecologistas en Acción, Spain
124. Fundación Entreculturas, Spain
125. Greenpeace Spain
126. Ingeniería sin Fronteras, Spain
127. cat – Organitzacions per a la Justícia Global – Catalunya
128. Observatorio de la Deuda en la Globalización, Spain
129. Observatorio de Multinacionales en América Latina (OMAL)-Paz con Dignidad, Spain
130. Plataforma Auditoría Ciudadana de la Deuda, Spain
131. Centre for Environmental Justice, Sri Lanka
132. Act Church of Sweden
133. Diakonia, Sweden
134. Alliance Sud, Switzerland
135. Observatoire Tunisien de l'Economie
136. SEATINI, Uganda
137. Action for Argentina, UK
138. Action for Southern Africa, UK
139. Bond, UK
140. Bretton Woods Project, UK
141. Cafod (Catholic Agency for Overseas Development), UK
142. Christians on the Left, UK
143. Gender and Development Network, UK
144. Global Justice Now, UK
145. Jubilee Debt Campaign, UK
146. Jubilee Scotland
147. Stamp Out Poverty, UK
148. Tearfund, UK
149. The Equality Trust, UK
150. Jubilee USA Network
151. Maryknoll Office for Global Concerns, US
152. Sisters of Charity Federation, US/Canada
153. ActionAid Zambia
154. Campaign for Active Voter Engagement in Zambia
155. Caritas Zambia
156. Centre for Trade Policy and Development, Zambia

157. CUTS International, Zambia
158. Jesuit Centre for Theological Reflection (JCTR), Zambia
159. Transparency International Zambia
160. Zambia Civic Education Association
161. Zimbabwe Coalition on Debt and Development

Hivatkozások

¹ Az IMF politikája alapján, ha egy kormány adóssága nem fenntartható, teljes átütemezés (vagy nemteljesítés) következik be a hitelprogram alatt. Az átütemezés az adósság feltételeiben végrehajtott változtatásokat jelenti, amelyek csökkentik azt a mennyiséget, amit a kölcsönadó visszkap. Ha a fenntarthatóság bizonytalan, akkor átalakítást (újraprofilálást) végeznek. Ezzel az adósság visszafizetésének időpontjai eltolódnak a jövőbe, így a kölcsönadókat nem IMF-kölcsönökből fizetik ki.

² Lásd: *We can work it out: 10 civil society principles for sovereign debt resolution*.

<https://eurodad.org/Entries/view/1547087/2019/09/17/We-can-work-it-out-10-civil-society-principles-for-sovereign-debt-resolution>

³ További információ: https://jubileedebt.org.uk/wp-content/uploads/2019/10/IMF-policy-on-debt-restructurings_English_10.19-1.pdf

⁴ <https://jubileedebt.org.uk/uncategorized/coronavirus-worsens-debt-crisis-in-poor-countries>

⁵ <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/23/g20-finance-ministers-talks-hampered-by-us-china-posturing-coronavirus>

⁶ <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2019/12/19/debt-surge-in-emerging-and-developing-economies-is-largest-fastest-in-50-years>

⁷ Ez nem az összes ország, amelynek szüksége van az adósságok felfüggesztésére. Az IMF definíciója szerint az alacsony jövedelmű gazdaságok csoportjába tartozik 59 állam, amely jogosult nemzetközi pénzügyi intézmények (IFI) kedvezményes finanszírozására, továbbá 13 közepes jövedelmű kisebb állam, valamint négy ország, amely 2010 óta kikerült a kedvezményezetttségi jogosultság alól.

⁸ Research by Eurodad: https://eurodad.org/debt_moratorium

⁹ <https://www.uneca.org/stories/african-finance-ministers-call-coordinated-covid-19-response-mitigate-adverse-impact>

¹⁰ <https://www.ft.com/content/6eca167c-6ec0-11ea-9bca-bf503995cd6f>

¹¹ <https://www.un.org/sg/en/content/sg/note-correspondents/2020-03-24/note-correspondents-letter-the-secretary-general-g-20-members>

¹² <https://www.brecorder.com/2020/03/17/580790/pm-wants-world-to-consider-writing-off-pakistans-debt-to-help-cope-with-coronavirus/>

¹³ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-03-23/ecuador-bonds-sink-as-congress-suggests-suspending-debt-payments>

¹⁴ <https://www.nytimes.com/aponline/2020/03/23/world/middleeast/ap-ml-lebanon.html>

¹⁵ <https://twitter.com/AbiyAhmedAli/status/1242378606543855616/photo/2>